

सम्पादकीय

शैक्षिक तथा स्वास्थ्य संस्थामाथी निगरानी आवश्यक

सरकारले सबैभन्दा बढी शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी गर्ने गरेको छ। शिक्षण संस्थामाथी लगानी गर्ने उद्देश्य दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्नु हो भने मानिसको स्वास्थ्य सबैभन्दा बढी संवेदनशिल हो। यही कारणले सरकारले दुवै क्षेत्रमा सबै भन्दा बढी लगानी गर्ने गरेको छ। तर, प्रतिफल भने आशलागदो छैन्। अहिले सप्तरीको अधिकांश स्वास्थ्य संस्थाहरु लथालिंग अवस्थामा छन्। स्थानिय निकायको मातहतमा आएपछि स्वास्थ्य संस्थाहरु लथालिंग भएको हो। कतिपय स्वास्थ्य संस्थामा कर्मचारीको अभावका साथै कर्मचारी भएपनि काम भने शुन्य रहेको छ। स्वास्थ्य संस्थामा सरकारले उपलब्ध गराएको निश्चल औषधी वितरण अत्यन्त न्यून मात्रामा हुने गरेको छ। जसबाट सरकारी सेवासुविधा पाउन जनता बच्चित हुने गरेका छन्।

कर्मचारीहरु समयमा नआउनु तथा विरामीहरुको उपचारमा हेलचक्राई हुने गरेको छ। बिहान १० बजे कार्यालय खुल्नु पर्नेमा १२ बजेसम्म पनि खुल्दैनन्। यदी खुलेमा स्वास्थ्यकर्मीहरु १२ बजेपछि आउने परम्परा बसेको छ। यस्तै अवस्था सरकारी शिक्षण संस्थाको पनि रहेको छ। समयमा शिक्षकहरु नआउने, विद्यार्थीको संख्या न्यून तथा पूरा समय पढाई नहुने। सरकारी विद्यालयका शिक्षकहरु अन्य काममा लाग्ने तथा विद्यार्थीहरुको पढाई उचित ढंगले नहुने कारणले सरकारी शिक्षा प्रभावकारी हुन सकेको छैन्।

तसर्थ सम्बन्धीत निकायले शिक्षा तथा स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशिल क्षेत्रमा दबावकारी निगरानी बढाउनु अति आवश्यकता छ भने सेवाग्राहीहरुलाई सजिलै आवश्यक औषधि तथा चेकजाँच गर्नेतरफ समयमै राज्य तथा सम्बन्धित निकायको ध्यान जानुपर्ने उत्तिकै आवश्यक छ। त्यस्तै सरकारी शिक्षकहरुमाथी स्थानिय सरकारले समन्वय गरि पढाईप्रति गम्भीर गराउन पहल थाल्नु आवश्यक छ।

पुरानो रोगको उपचारका लागि सम्पर्क गराँ।

होमियोप्याथिक रिसर्च इन्स्टिच्युट

डा. सुशील मोहन दास

(बी.एच.एम.एस)

सिरहा रोड, राजविराज फोन : ०३१-५२९९६८

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar

MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॉल, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

डा. रंजना गिरी

Dr. Ranjana Giri

M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)
Infertility Specialist (Consultant IVF)

NMC No. : 10635

बरिष्ठ रक्ती तथा प्रसूती रोग विशेषज्ञ

बाभपन, कमजोरी, लिकोरिया, महिनाबारी समयमा सफल उपचार
सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॉल, राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

प्राधिकरणको नयाँ महसुलप्रति मिश्रित प्रतिक्रिया

काठमाडौं, १४ असोज (रासस)।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले प्रस्ताव गरेको नयाँ विद्युत् महसुलप्रति मिश्रित प्रतिक्रिया प्राप्त भएको छ। विद्युत् नियमन आयोगले विहीबार आयोजना गरेको सार्वजनिक सुनुवाइमा सहभागी सर्वसंधारण, उद्योगी व्यवसायी तथा विभिन्न सङ्घ संस्थाका प्रतिनिधिले प्राधिकरणले प्रस्ताव गरेको २० युनिटसम्म खप्त गर्ने ग्राहकलाई छुट दिने विषय जायज भएको बताए।

उनीहरूले डिमाण्ड शुल्कमा भएको वृद्धि भने आफूहरूका लागि मान्य नभएको बताए। केही उपभोक्ता अधिकारकर्मीले गार्हस्थ्य उपभोक्तलाई प्राधिकरणले अझे पनि हेन नसकेको गुनासो गरे।

प्राधिकरणले प्रस्ताव गरेको नयाँ महसुलमा पाँच एम्पियर बराबरको क्षमतामा २० युनिट विजुली प्रयोग गर्नेलाई इनर्जी शुल्क नलाग्ने भए पनि सेवा शुल्क तिनुपर्नेमा आपत्ति जनाए। सुनुवाइमा प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिडले रातको समयमा खेर जाने विजुलीको अधिकतम उपभोग गर्न उद्योगी तथा व्यवसायीलाई अनुरोध गर्नुभयो।

उहाँले उद्योगीले मागे जित विजुली दिन प्राधिकरण तयार रहेको भन्दै विजुली पाइएन भनेर गुनासो नगर्न आग्रह गर्नुभयो। रातको समयमा प्रयोग गरिने विजुलीको महसुलसमेत कम हुने र कम विजुली प्रयोग भएको अवस्थामा मात्रै डिमाण्ड शुल्क विजुलीको भएकाले बढीभन्दा बढी विजुली खप्त होओस भनेर ध्येयले मात्रै सात प्रतिशत मात्रै बढाइएको कार्यकारी निर्देशक घिसिडले उल्लेख गर्नुभयो।

प्राधिकरणले २२० केभी र ४०० केभी क्षमताको प्रसारण लाइनसमेत निर्माण गरिरहेको जानकारी दिई उहाँले औद्योगिक ग्राहकलाई अब १३२ केभी क्षमताका प्रसारण लाइनमार्फत पनि विजुली उपलब्ध गराउन सकिने बताउनुभयो।

वीरगन्ज, भैरहवा र नवलपरासीलगायत औद्योगिक करिडोरमा ठूला क्षमताका प्रसारण लाइनबाट विजुली उपलब्ध गराउन सकिने र वितरण प्रणालीमा उल्लेख लगानी गरिएको छ। वर्षाका बेला मात्रै केही विजुली खेर गए पनि पूर्ण रूपमा हिउँदको समयमा अझे आयात गर्नुपर्ने भएकाले क्रमशः विजुलीको महसुल न्यून गर्दै लिग्ने कार्यकारी निर्देशक घिसिडको भनाइ थियो। भुपडीमा बस्नेले पनि सहज विजुली पाउन

उपभोक्ता अधिकारीकर्मी सुवर्णप्रभा गुरागाईले भुपडीमा बस्नेले पनि सहज रूपमा विजुलीको सुविधा लिन पाउने गरी महसुल निर्धारण हुनुपर्ने बताउनुभयो। उहाँले रु ९५ अर्ब बराबरको खाना पकाउने र्यासका लागि नेपाली मुद्रा विदेशिने गरेको भन्दै त्यसलाई रोक्न इन्डक्सन चुलो प्रयोग गर्न सक्ने गरी महसुल निर्धारण हुनुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता महासङ्घका प्रतिनिधि राजेन्द्र अर्यालिले खानेपानीमा

डिमाण्ड शुल्क गत वर्षदेखि नै घटेको तथ्य पेश गर्दै चालू आवाको बजेटमार्फत खानेपानीमा महसुल नलाग्ने भनाइ थियो। प्राधिकरणले ९२ हजार व्यवसायीलाई विजुली उपलब्ध गराउछ।

उपभोक्ता अधिकारकर्मी ज्योति बानियाँले भण्डै आबौं बराबरको खाना पकाउने र्यास आयात भइरहेको सन्दर्भमा त्यसलाई कम गर्न प्रतियुनिट आठ रुपैयोदेखि आठ रुपैया ५० पैसा कायम हुनुपर्ने बताउनुभयो।

उपभोक्ता अधिकारकर्मी ज्योति बानियाँले भण्डै आबौं बराबरको खाना पकाउने र्यास आयात भइरहेको सन्दर्भमा त्यसलाई कम गर्न प्रतियुनिट आठ रुपैयोदेखि आठ रुपैया ५० पैसा कायम हुनुपर्ने बताउनुभयो।

राष्ट्रिय सिंचाइ उपभोक्ता महासङ्घका प्रतिनिधि शाम्पुप्रसाद दुलालले सिंचाइका लागि ५८ प्रतिशत महसुल घटेको मा प्राधिकरणलाई धन्यवाद दिई आगामी वर्षदेखि थप कम महसुल लाग्ने व्यवस्था गर्न आयोगका पदाधिकारीको ध्यानकर्षण गराउनुभयो।

उद्योगी तथा व्यवसायीले प्राधिकरणले प्रस्ताव गरेको नयाँ महसुलमा पाँच एम्पियर बराबरको क्षमतामा २० युनिट विजुली प्रयोग गर्नेलाई इनर्जी शुल्क नलाग्ने भए पनि सेवा शुल्क तिनुपर्नेमा आपत्ति जनाए। सुनुवाइमा प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिडले रातको समयमा खेर जाने विजुलीको अधिकतम उपभोग गर्न उद्योगी तथा व्यवसायीलाई अनुरोध गर्नुभयो।

उद्योगी तथा व्यवसायीले प्राधिकरणले प्रस्ताव गरेको नयाँ महसुलमा प्रति केभी रु १०० बराबरको महसुल बढाइएकामा आपत्ति जनाए। ऊर्जा उद्योगी ज्ञानेन्द्रलाल प्रधानले औद्योगिक क्षेत्रका ग्राहकलाई बढाइएको डिमाण्ड शुल्क आफूहरूलाई मान्य नभएको बताउनुभयो। उहाँले भन्नुभयो, “औद्योगिक र व्यापारिक क्षेत्रका डिमाण्ड शुल्क बढाउने कुरा सौतेले व्यवहार जस्तै भयो।”

देशभर कूल एक लाख ८० हजार गिगावाट घन्टा बराबरको ऊर्जा माग भए पनि प्राधिकरणले सात हजार २०० गिगावाट मात्रै उपलब्ध गराएको तर्क गर्दै उहाँले मागभन्दा असाध्यै न्यून ऊर्जा उपलब्ध भएको अवस्थामा ऊर्जा उल्लेख भएकाले क्रमशः विजुलीको महसुल न्यून गर्दै लिग्ने कार्यकारी निर्देशक घिसिडको भनाइ थियो।

उद्योगी तथा व्यवसायीले प्रति केभी रु २४० डिमाण्ड शुल्क तिनुपर्नेछ। यसमात्रै उद्योगी ६६ केभीतर्फ प्रति केभी रु २४० डिमाण्ड शुल्क तिनुपर्नेछ।

सामुदायिक खानेपानी बाहेक व्यावसायिकरूपमा खानेपानी उद्योग सञ्चालन गरेको अवस्थामा प्रति केभी रु १६० डिमाण्ड शुल्क लाग्नुभयो।

माथिल्लो भोल्टेजमा १३२ केभी क्षमताको लाइनबाट विजुली लिएर मल सञ्चालकले व्यवसायीलाई

रु ३५० डिमाण्ड शुल्क लाग्नुभयो।

बैंक अफ काठमाण्डूद्वारा स्वास्थ्य चौकी तीन हप्तामा एकसय सापुका बिरामी सखडालाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण

दैनिक समाचारदाता
राजविराज, १४ असोज ।

बैंक अफ काठमाण्डू लिमिटेड छिन्नमस्ता शाखाले सप्तरीको छिन्नमस्ता गाउँउपालिकास्थित स्वास्थ्य चौकी सखडालाई बुधवार एक कार्यक्रमीच विभिन्न स्वास्थ्य सामग्रिहरु हस्तान्तरण गरेको छ ।

कोभिड १९ महामारीमा अग्रमोर्चामा रहेर काम गर्ने अभियानमा सहयोग पुग्ने उद्देश्यले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत स्वास्थ्य चौकी सखडालाई उक्त स्वास्थ्य

सामग्री हस्तान्तरण गरेको हो । बैंकले स्वास्थ्य चौकी सखडालाई ७५ थान पीपीई, ७५ प्याकेट मास्क, ७५ प्याकेट ग्लोब्स र २० लिटर सेनिटाइजर प्रदान गरिएको शाखा प्रमुख विनेश कुमार श्रेष्ठले जानकारी दिएका छन् ।

कोभिड महामारी नियन्त्रण अभियानमा सहयोग पुग्ने उद्देश्यले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत स्वास्थ्य चौकी सखडालाई उक्त स्वास्थ्य

शाखा प्रमुख श्रेष्ठले बताए ।

गाउँपालिका वडा नं. ३ का अध्यक्ष दिपेन्द्र कुमार यादवको अध्यक्षतामा आयोजित स्वास्थ्य सामग्रि हस्तान्तरण कार्यक्रममा छिन्नमस्ता गाउँपालिका स्वास्थ्य संयोजक मदनेश्वर प्रसाद चौधरी थारु, स्वास्थ्य चौकी सखडाका प्रमुख अजयकुमार भा, बैंक अफ काठमाण्डू लिमिटेड छिन्नमस्ता शाखाका कर्मचारी अनिमेश भा र रन्जन कामतलगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

काठमाडौं, १४ असोज (रासस) ।

विगत तीन हप्तामा सापु रोगबाट एकसय बिरामी परेका छन् । सेतो पुतलीको सङ्कमावाट आँखामा लाग्ने रोगलाई सापु भन्ने गरिन्छ । ४६ वर्षयाता यति छोटो अवधि पहिलो पटक यति धेरै बिरामी देखिएको जनाइएको छ ।

त्रिवि शिक्षण अस्पतालका वरिष्ठ नेत्रोरोग विशेषज्ञ डा रञ्जु खेरेलले अझै तीन महिना सापु रोगको जोखिम बढानसक्ने भएकोले सचेतना अपनाउन आग्रह गर्नुभयो । भदौदेखि मझसिरसम्म सो रोग देखिने गर्दछ ।

उहाँका अनुसार सापुबाट आँखाको भित्री भागलाई असर गर्नुको साथै आँखाको सबै पत्र द्रुतगतिमा सुनिन्छ र भित्री भागमा पिप जम्दै जान्छ ।

नेपालमा सापु रोग विसं २०३२

मा पहिला पटक पोखराको एउटा विद्यालयमा देखिएको हो । रोग सबैभन्दा बढी बालबालिकामा देखिने गर्दछ । ३८ दिनको शिशुदेखि ८० वर्षका ज्येष्ठ नागरिकलाई पिन असर गर्ने गर्दछ । सहप्राध्यापक डा खेरेल अनुसार प्रदेश १, वागमती र लुम्बिनी प्रदेशका मध्यपहाडी जिल्लामा सापुका बिरामी बढी देखिएका छन् ।

उहाँले सबै सेतो पुतली हानिकारक नभएको र कालो धर्सा तथा पुच्छरमा पहेलो भएका सेतो पुतलीको काउसो वा भुस हुस

हुने गरेको बताउनुभयो । आँखालाई पहिलैकै अवस्थामा अहिले पोखरामा प्रशस्त मात्रामा भित्ता, बत्तीमा सेता पुतली रहेका छन् । कतिपय अवस्थामा सेतो पुतलीको संसर्गमा नआएका मानिसमा पनि यो रोग देखा पन्न सबै जनाइएको छ ।

“पुतली बसेर उठिसकेको हुन्छ र त्यसले आफू बसेको ठाउँमा भुस,

अण्डा र काउसो छाडेर गएको हुन्छ ।” योपा दिएर उपचार सम्भव हुन्छ । उहाँले भन्नुभयो । अचानक एउटा आँखा रातो हुनु, रातो आँखाको कालो नानीको बीचमा सेतो देखिने, आँखाभित्र पिप जमेर नानी सेतो हुनु, आखाँको ज्योति घट्दै जाने यस रोगका लक्षण हुन् ।

एउटा आँखा रातो भएका अवस्थामा तुरुन्तै नजिकैको आँखा उपचार केन्द्रमा परीक्षण गराउनु पर्ने उहाँको भनाइ छ । यस्तै सापुबाट आँखा सुकेर र कुरुप समेत हुने जनाइएको छ ।

नेपालमा सापु रोग विसं २०३२ मा पहिला पटक पोखराको एउटा

विद्यालयमा देखिएको हो । रोग सबैभन्दा बढी बालबालिकामा देखिने गर्दछ । ३८ दिनको शिशुदेखि ८० वर्षका ज्येष्ठ नागरिकलाई पिन असर गर्ने गर्दछ । सहप्राध्यापक डा खेरेल अनुसार प्रदेश १, वागमती र लुम्बिनी प्रदेशका मध्यपहाडी जिल्लामा सापुका बिरामी बढी देखिएका छन् ।

उहाँले सबै सेतो पुतली हानिकारक नभएको र कालो धर्सा तथा पुच्छरमा पहेलो भएका सेतो पुतलीको काउसो वा भुस हुस

हुन्छन् । पहिलो अवस्थामा आँखाको लिए शड्का गर्नुपर्दछ । अहिले

गण्डकी क्रियाकालीन प्रदेशको हिमालय आँखा अस्पताल र लुम्बिनी प्रदेशको लुम्बिनी

आँखा केन्द्रमा सापुका बिरामीले शब्दया भरिएका बताइएको छ ।

नेत्र रोग विशेषज्ञ डा खेरेलका अनुसार सापु रोगका तीन अवस्था हुन्छन् ।

पहिलो अवस्थामा आँखाको लिए शड्का गर्नुपर्दछ । अहाँले गरिन्छ र यस्तो अवस्थामा भन्ने गरिन्छ र यस्तो अवस्थामा

लगाएर सुत्ते गरौं ।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयका प्रवक्ता डा कृष्णप्रसाद

पौडेलले सापु रोग बढी बालबालिकालाई लाग्ने गरेको बताउनुभयो ।

भूमित नहाँ एकोप लगाउँ दुक्कु छै

कोरोना संक्रमण नियन्त्रण गर्न बनाइएको खोप के कारण भाइरसको नयाँ भेरियन्ट फैलिरहेको हो भन्ने गाइंगुइं पो सुनिन्छ त?

बजारमा यस्तो अफवाह पनि आइसकेछ? कोरोना महामारी नियन्त्रणको एक मात्र भरपर्दो आधार भनेको खोपको प्रयोग हो । तर खोपको मागभन्दा निकै कम मात्र उत्पादन भदौरहेकाले कोरोनाको नयाँ भेरियन्ट रोक्न नसकिएको हो ।

एकदम ठीक ! विश्वभरी कोरोनाको खोप जति छिटो सहजसूपमा उपलब्ध हुन्छ त्यति नै छिटो यो महामारी नियन्त्रणमा आरैछ । त्यसैले उपलब्ध भएपछि सबैले खोप पनि लगाउने र जनस्थान्यका सम्पूर्ण मापदण्डहरूको पालना गर्नुपर्छ । अनि यस्ता अफवाहप्रति पनि सधैत हुनुपर्छ ।

देश विदेशबाट पठाइएको रकम तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि सम्भनुहोस् ।

नेपाल सहकारी संस्था लि.
राजविराज ४, फोन नं. ०३१-५२९०९६

प्रकाशक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३१५), सम्पादक : अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९९७), सहसम्पादक : दीपककुमार गुप्ता (९८४१५१३२९९), लेआउट : संजय शेखर, मुद्रण : न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५२०७६८ (कार्यालय), ईमेल : rajbirajdainik@gmail.com, वेबसाइट : rajbirajdainik.com.np

